

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ.

GÂNDURI DE CRĂCIUN

Viața se scurge în valurile ei largi și eterne, în jurul nostru, al bieților pământeni. Gândurile vin potop-potop, ce să lumineze uneori, și să tulbure de cele mai multe ori, armonia sufletului nostru, care-și caută permanent, peste grijile vieții, clipe de liniște și odihnă. Dacă aceste gânduri isbutesc să pună stăpânire pe ființa noastră omească, am putea zice ori decâteori voesc, o singură dată în măsurata vreme a anului, ele sunt alungate și biruite.

Intr'un an odată cel puțin, la sărbătoarea Nașterii Domnului, sufletul omului înviorează, cântă și tresaltă, cuprins de o îndelungată vioiciune și desfătare, căci odată în an, la Crăciun, se scoboară și în colțurile cele mai tănuite ale inimei noastre, pacea divină, mult dorită și așteptată pace. În aceste zile de creștinească sărbătoare, sufletul nostru obosit, recăpătându-și liniștea, parecă simte și zărește, că acum douăzeci de veacuri, o minune s'a arătat oamenilor pe pământ, un copil neprihănit a văzut lumina feții pământului, în ieslea unui staul dela marginea Vitleemului, un prunc-minune, a fost trimis de Domnul în mijlocul oamenilor, parecă vede, cum deasupra acestui staul dela marginea de oraș, o stea mare și necunoscută până atunci, a luminat văzduhul într'un chip feeric, parecă aude cum cântece armonioase de mărire și bucurie acopereau, ca o ploaie dulce, întreg jurul Vitlcemului, cântece, pornite din piepturile miilor de privitori cucernici, din fluerele de

argint ale păstorilor, care își purtau truda vieții lor în preajma acestor lăcașuri sfinte.

Sufletul nostru, parecă zărește și aude, în sărbătoarea nașterii lui Cristos, accentele armonioase și corul sublim al cetelor de ingeri înaripați, cari cântau în necuprinsul văzduhului, deasupra staulului cu ieslea, cu gândul ca să pătrundă până în adâncurile cele mai ascunse ale sufletelor omenești cuvintele: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*

Parecă fiecare din noi, vedem, auzim și simțim, aeele mărețe clipe, petrecute odată pe acest pământ al tuturor mizeriilor, și sufletul nostru întreg ia parte și acum, așa târziu, după douăzeci de veacuri, la marea bucurie și înfrățire de atunci, și însoțește pe drumul cel lung și plin de peripeții, dela Răsărit, pe cei trei Crai, cari se grăbeau, să aducă închinăciune și supunere nețărmurită Impăratului nou, care trebuia să se ivească după spusele Prorocilor . . .

Și s'a ivit. Și a sosit în lumea oamenilor, ca să le aducă o nouă credință și să-i descătușească de robia sufletului. Și a adus cu sine pacea și iubirea, cari abia erau cunoscute până la El între oameni. Și a statornicit, prin venirea Sa în mijlocul omenirii, principiul bunului simț, al dreptății și al adevărului, principii, cari deși sfidate de omenime, totuși aceste au izbutit să conducă viața până în zilele noastre și o vor conduce și în viitor. Omul, care până la venirea Sa, nu era decât un ancnim, deodată și-a înălțat fruntea, căci dela valoarea lui colectivă care o avea până atunci, a evoluat în scurtă vreme, până a i-se recunoaște valoarea individuală.

Și toate aceste bucurii, pe cari sufletul nostru le poate simți astăzi, în clipele lui de recreație ca și în toiul grijilor sale permanente, au sosit între noi deodată cu

scoborîrea în ieslea din Vitleem a Fiului omului, căruia slavă și mărire i-se aduce astăzi, prin milioanele de oameni, în fața milioanele de altare.

*

Stăpâniți de aceste gânduri și impresii, mișcați de farmecul acestor sentimente, se adună, în seara mare de Crăciun, toți cei cari aparțin unei familii creștine, și au legături sufletești împreună, pentruca bucuria zilelor să o simțească și mai mult.

Și desfătarea își ajunge culmile când, în această luminată seară, deodată cete de copii și colindători, se perindă și să strecoară prin zăpada arginție, până la fereastră din curte, pentruca să se audă în casă, întâiu mai timid, apoi tot mai puternic, cuvintele vestitoare :

O ce veste minunată

In Vitleem ni s'arată

Astăzi s'a născut, cel fără de'nceput

Cum au spus Prorocii . . .

Oh! câtă seninătate se așează în aceasta seară, în inimile omenești. Cum amuțesc în momentele acestea toate patimile, toată ura, invidia și trufia, cum omul se reculege și se hotărăște să fie mai bun ca și până atunci, să ierte pe semenii săi, cari i-ar fi îngreunat traiul, să ajute pe cel urmărit de fatalitatea sorții, să înalțe fruntea celui desnădăjduit, să ridice moralul celui căzut și să strige din adâncul pieptului său : *de astăzi încolo domnia păcii, a iubirii și a nădejzii s'a sălășluit între noi, și ea ne va conduce înainte. . .*

Iar în încăperea unei odăi îngrijite, parecă vedem pe tata în fruntea mesei, surizînd și înveselind pe toți, povestind crâmpene din viață și împărțind cu dărnicie îndemnuri de bine pentru tineri și mai bătrâni deopotrivă, și trudindu-se să facă ca toți să înțeleagă, că în lumea asta multe se iartă, celui ce iubește muli, că nu-i nimic mai

sublim decât a trăi frații împreună, că totul în viață, se întemeiază pe pace, iubire și armonie, și să le arate cât este de frumos și înălțător ca unul fiecare dintre noi. în sările și diminețile vieții noastre, să plecăm cu smerenie genunchii noștrii, și să preamărim pe Fiul-omului, care a venit pe pământ, în cântece și slavă...

Și parcă mai zărim colo în altă parte, pe mama senină și plină de bunătate și blândeță, cum strânge la pieptul său pe cel mai micuț dintre odraslele sale, cum aceasta odraslă, fără să-și dea seamă, nu mai încapă în odae de bucurie și voe bună și cum încearcă și el, micuțul copilaș, să îngâne colinda pe care mai înainte a auzit-o la geamul înflorit de florile frigului:

O te vete minuată

In Viteem ni șarată...

*

Și e atâta cânt și voe bună, și e atâta veselie și nădejde în suflete, și este atâta armonie și iubire, încât abia le poate cuprinde Universul...

A. Pora

O datorie

În acest număr al revistei noastre s'a publicat din partea redacției un apel. Un apel călduros către toți învățătorii, cari nu numai cu numele, dar cu ființa lor întreagă se consideră de membri alcătuitori ai Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat etc. Un apel eșit din inimă și suflet și îndreptat către învățătorii cu inimă și suflet pentru ei înșiși.

Asociația noastră în momentul, când a luat ființă și și-a precizat țintele, ce le urmărește, s'a gândit și sondat și mijloacele prin care acele ținte pot fi atinse și cauzele generale susținute la suprafață în ochii tuturor. Și care putea fi mijlocul cel mai eficient, arma cea mai puternică, prin cari forța asociată a unei tagme să-și primească cu adevărat fidela și reala manifestare? Prin ce puteau miile de învățători să fie legați împreună cu o legătură indisolubilă, cu aceleași dorințe și dureri, aceleași bucurii și întristări, iluzii și desiluzii să fie simțit de toți la fel și să țisnească deodată în momentele oportune izvoarele energiilor noastre, din

care să iasă la suprafață întru toate și peste toate marea voință dăscălească, ce trebuie respectată, dar nu ignorată? Cu un cuvânt prin ce s'ar fi putut pregăti aceeași unitate de vedere și simțire, acelaș *suflet mare colectiv de breaslă*, fără de care, cu toate prevederile reglementare și articolele statutare votate și întărite cu ocazia întrunirilor, o organizație profesională e lipsită de energie și vitalitate? De sigur, că prin nimic altceva, de cât prin mijlocul atât de obicinuit al unui *organ de publicitate*. O gazetă, o revistă trebuie să apară, îndată ce Asociația a fost decretată. N'au trecut decât câteva luni și iată că în toamna anului 1919 apare revista „Învățătorul“, nume semnificativ pentru toți ceice în împrejurările de acum șapte ani se gândeau la rostul școalei și rolul pe viitor al învățătorului. De atunci și până acum — în curs de șapte ani — steagul ridicat de asupra citadelei noastre, care este Asociația, a fluturat fără întrerupere. În acest răstimp mersul și viața revistei „Învățătorul“ a avut multe momente de curaj, dar și de desă-nădejde. Dacă indentificăm revista noastră cu un steag, care trebuie ridicat și falfăit cât mai sus, pentruca toți cei ce avem aceeaș credință și simțim acelaș zbucium, să-l vedem și să ne grupăm în jurul lui, momentele de mărire au fost acele, când sub impresia atacurilor și neîndreptățirilor, ce ne veneau din afară, făceam strajă în jurul lui cât mai mulți. Din ceasul însă, ce mulțimea acelora, în numele cărora a fost ridicat acest steag, s'a desinteresat și subtras dela ajutorul dat, pentru a fi susținut sus și tare, a urmat declinul în existența „Învățătorului“. Și îndată ce acest semn vizibil și real grăitor al aspirațiilor noastre îndreptățite s'a putut arăta numai sporadic, câte din durerile noastre au rămas înăbușite și neștiute la timp de cei ce trebuie să le știe.

Iată dară că existența revistei „Învățătorul“ este o problemă de existență în adevăratul înțeles al cuvântului a însăși *forței noastre învățătorești organizate*. O forță organizată trebuie să se manifesteze, trebuie să respire în continuu prin ceva. Altfel nu poate exista ca ceva real. Și pentru Asociația noastră acest organ de respirație până acum este singură revista „Învățătorul“. De ce până acum și singură vom vedea mai la vale în altă ordine de idei.

În timpul din urmă un lucru pareă parcă din ce în ce mai evident. Steagul ridicat acum șapte ani eră cât pe aci să cadă de pe frontispiciul Asociației noastre, pentru a nu ști cum și când să se ridice un altul. De patru luni de zile revista „Învățătorul“ n'a mai fost editată. Lipsa totală de fonduri și neachitarea nici unui abonament de luni de zile nu puteă să ducă de cât la încetarea totalei apariții a acestui organ. Dar iată, că se ridică și se pune înainte o întrebare grea. O întrebare de prestigiu și demnitate pentru o organizație profesională, ce numără peste 7000 de membri. În fața acestei întrebări, ceice sunt mai întâiu răspunzători și direct răspunzători, au găsit energia, să-i zicem îndrăzneala necesară, — ca steagul închinat pe o clipă să fie ridicat din nou, însă cu

prevestirea și strigătul ce se cuprinde în *Apelul* tipărit în numărul de față. *Apelul* e ultima încercare și a trebuit să fie făcut în momentul, când suntem ajunși în situația să cadă din mână învățătorimei o armă, fără de care e imposibil a face și cel mai mic ripost în caz de nevoie.

Problema de prestigiu astfel e pusă în fața tuturor colegilor, pentruca nici unul să nu rămâie fără o părțică de răspundere, ori merit, dela felul cum se va soluționa.

Învățătorii au îndatoriri multe și de multe soiuri. Dar prima și cea mai mare datorie a lor trebuie să fie de a nu trece cu ușurință și a rămânea nemișcați, când se clatură în existența lor lucrurile ce au o importanță deosebită pentru ei.

Data fiind situația în care a ajuns revista „Învățătorul“ unul fiecare dintre colegi trebuie să-și sokoată de o datorie elementară și de onoare a sări întru sprijinirea ei. Sprijinul ce-l cere este cel mai modest și redus între împrejurările actuale. E minimul prin care poate apărea regulat și astfel a-și face datoria de veghe a intereselor noastre de tagmă. Învățătorii au o obligație de a nu lăsa să cadă cel mai independent organ de publicitate al lor. Timp de șapte ani — martori sunt toate paginile acestei reviste — n'a fost chestiune școlară, n'a fost o problemă de interes dascălesc la ordinea zilei cu referință la care prin coloanele „Învățătorului“ glasul învățătorimei să nu să fi rostit tare și respicat. În această revistă nemulțumirea ca și mulțumirea dascălilor și-a primit expresia autentică, nestângenică de cine știe ce considerațiuni. A atacat fără cruțare și a dat lupta cu toată îndrăzneala, de câte ori cineva sau prin ceva s'a încercat a se atinge crezul dascălimei, precum și interesele și aspirațiile justificate. Nu va putea nimeni să evoace nici un moment și nici un semn de șovăire, ci din fieșir princar care se apără drepturi și se exprimă revendicările, reeșă o convingere și o bărbăție, ce nu ț-o poate da decât credința într'un ideal al unei tagme conștie de sine. Așa a fost revista „Învățătorul“ în cei dintâiu ani de constituire și consolidare a Asociației noastre și organ combatant și de luptă pentru drepturi rămâne să fie și pe viitor. În felul acesta ni se prezintă ca o necesitate vitală, fără de care orice tendință de a ne manifesta ar fi paralizată și cu neputință.

Și acum punem întrebarea mai grea, la care în conștiința lor am dori să răspundă toți acei colegi, cari poate nici odată nu s'au gândit să privească revista „Învățătorul“ din laturea și considerațiunile mai sus înșirate și astfel nici n'au venit să sprijinească cu nimica în apariția sa acest organ de respirație al Asociației noastre. Anume care din revistele, gazetele și alte tipărituri dascălești, ce apar în atâtea centre ale secțiilor noastre județene, arată aceea independență și energică atitudine în lupta ce o dă învățătorimea pentru drepturile ei de ani de zile și prin care s'a impus „Învățătorul“? Nici una, aproape nici una. Toate se restrâng la interese cu sfere mai înguste, la lucruri, care își au

explicarea și justificarea lor sub alt raport, dar nu sub cel al luptei. Ori învățătorii nesprrijinind revista „Invățătorul“ voiesc să vadă căzut și pe singurul lor organ de luptă ce-l au? Nu ne vine a crede. Mai ales între împrejurările actuale, nu putem presupune, că s'ar afla un singur coleg, care să dorească așa ceva.

Iată dară pentruce conținutul apelului, de care am amintit la începutul acestui articol își are tâlcul său atât de motivat. E un strigăt de alarmă, ce trebuie să fie auzit și urmat de toți aceia, cari voiesc să conlucreze la îmbunătățirea și prosperarea sorții lor. De astă dată mai mult ca oricând se cere învățătorilor să-și facă o datorie, o mare datorie pentru ei înșiși. Cine nici la auzul cuvântului din urmă nu se va desmeteci din nepăsare, acela va contribui, ca pentru multă ori și cărei aspirații și ori căruia avânt de luptă să i se pună capăt.

De aceea cerem fiecăruia cu insistență să-și îndeplinească cea mai elementară datorie, sprijinind unicul organ, prin care glasul tagmei noastre poate fi auzit.

A.

Monumente înălțătoare din viața dăscălimii române.

BCU Cluj / Central

Ca nici când altădată, învățătorimea română a trăit, clipe înălțătoare cu prilejul celor 2 congrese învățătoarești unul ținut, la Brașov și altul la Cernăuți. Că de fapt așa a fost, avem dovadă presa română, în frunte cu ziarele: „Universul“, „Cvântul“, „Dimineața“, „Biruința“, „Țara Noastră“ etc., care au deschis larg coloanele lor, publicând rapoarte amănunțite despre lucrurile petrecute cu prilejul desfășurării programului acestor două întruniri dăscălești. Astfel publicul mare a putut lua știre despre atmosfera senină în care s'au petrecut discuțiile, precum și despre importanța neasemănat de mare a problemelor, care au preocupat câteva zile dăscălimia română din întreagă țara.

Căci dacă ea s'a ocupat și de soarta ei materială și profesională, nu a uitat nici de problemele vitale ale neamului. Astfel în Congresul dela Brașov a făcut o adâncă impresiune cuvântul președintelui Dl Șuteu, care în colori vii a zugrăvit *Cariza sufletească* în care se zbate neamul nostru astăzi. După ce a arătat cauzele, care au provocat-o ca: *incultura, războiul, înproprietărirea, politica și presa*, a trecut în revistă mijloacele între care a pus două: *propaganda religioasă* prin cei 15.000 de slujitori la altarul Domnului și *propaganda culturală* prin cei 34.000 muncitori nerăsplățiți în ogorul neamului. Aici a arătat apoi ce însușiri îi se cere învățătorului ca factor cultural, social, economic, artistic, și politic. Deosebit a inzistat apoi asupra importanței ce o are presa, arătând cum ar trebui să fie ea, ca să se poată socoti a

patra putere în stat, cu marele rol de educatoare a neamului.

Prezența D-lui Ministru *I. Petroviciu*, șeful suprem dela departamentul instrucțiunii, încă a făcut o impresie bună atât asupra învățătorimei cât și asupra publicului mare. În felul acesta s'a dovedit intima legătură și perfectă armonie între șef, și armata mare a muncitorilor culturali. Frumoasele mărturisiri de credință, spuse în temperamentul unui mare cugetător, și în formă aleasă a oratorului probat, s'au dovedit a fi părți din programul său de muncă cu care a intrat la Ministerul instrucțiunii. Conștiu, că nimic nu se răsună mai aspru decât promisiunile neîmplinite, a rămas consecvent și în fapte. Astfel încă înainte de a fi sesizat de reprezentanții legitimi a întregii învățătorimi, a discutat și convenit cu dl Ministru de finanțe la o bază nouă de salarizare satisfăcătoare, părăsind definitiv cea din 1914 împotriva căreia se ridicase amândouă congresele. Tot asemenea cu cazul special al revizoratului dela orașul Cluj, a dovedit că e hotărât a pune politica în serviciul școlii, iar nu școala în serviciul politiceii.

Dar cel mai culminant moment al acestor 2 congrese a fost: „*problema unificării organizațiilor învățătoresți din România*“. Asupra acestui punct s'a discutat cu mult sentiment și cu deplină convingere că e momentul să se facă. Toate glasurile fiind unanime pentru înfăptuire, și având și cuvântul de dorință al D-lui Ministru *I. Petroviciu*, mai restă să se găsească *forma*. În privința aceasta *Brașovul* a fost cel care a tras în cumpănă, stabilind ca între *fuziune* și *federalizare* să se aleagă cea din urmă. S'a adoptat deci următoarea hotărîre: „*Congresul adoptă în unanimitate propunerea comitetului central de a se procedă fără întârziere la organizarea generală a învățătorimii din România pe hază federative, cu respectarea principii de autonomie proprie a asociațiilor existente, cu o conducere generală și unitară, printr'un comitet central, reprezentant proporțional al Asociațiilor federalizate, în chestiuni care privesc interesele generale ale școlii, învățământului și învățătorimii și dă mandat Biroului Asociației ca să prezinte această hotărîre congresului dela Cernăuți și să redacteze definitiv statutul*“. Dând un mandat limitat și categoric, delegații Ardealului au întărit curentul în această direcție, ca după o discuție aprinsă de o jumătate de zi în o însuflețire de neînchipuit să se enunțe principiu federalizării, între „*Asociația inv. din vechiul regat, Basarabia și Bucovina*“, cu „*Asociația inv. rom. din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș*“ și „*Asoc. institutorilor și institutoarelor din România*“. Aceste 3 organizații si-au ales un comitet provizor de 15 inși, care a și ținut prima întrunire la Cernăuți în ziua de 7 Sept., iar a doua de 3 zile în 17, 18 și 19 Oct. a. c. la București. În aceasta din urmă s'au stabilit în mod amănunțit și definitiv dezi-deratele celor două congrese, s'a alcătuit un memoriu cuprinzând doleanțele învățătorilor cu privire la încadrarea lor în scara de salarizare a funcționarilor publici. s'a votat Statutul Federației și s'a ales comitetul de conducere.

În congresul dela Brașov s'a mai ridicat problema unui *monument în memoria învățătorilor ardeleni căzuți în războiu*, alături de un *album*, care să cuprindă *fotografiile și biografiile celor ce și-au jertfit bunul lor suprem: viața pentru înfaptuirea idealului*.

Cel dela Cernăuți s'a ocupat amănunțit cu chestia *personalului de control al învățământului*, căutând mijlocirea pentru formarea unui sistem de recrutare, care să constee din un examen prin care se va dovedi valoarea candidatului pentru control, și o *inspecție specială* prin care se va constată că respectivul a muncit la catedra sa.

La Brașov congresul s'a ocupat cu înființarea de sanatorii pentru corpul didactic hotărînd continuarea colectelor, stabilindu-se ulterior forma folosirii sumelor. În privința aceasta sau distins câteva secții ca: Bistrița, Someș, Brașov, care deja sunt în posesiunea a suma de câteva sute de mii. Altele si-au fixat deja locurile, unde sperează, că în vreme scurtă să ridice adăposturi pentru *înv. năpăstuiți*.

La Cernăuți s'a studiat modu unui nou fel de funcționare a „*Căsei de credit a Corpului didactic*“, care să-și întindă activitatea sa în noile teritorii, înființând filiale noi la: *Cluj, Timișoara, Sibiu și Oradea*. Această instituție e prea puțin cunoscută de învățătorimea noastră, deși beneficiile îi sunt foarte mari.

Tot la Brașov s'a hotărît, deschiderea unei secțiuni nouă în Căminul de fete, a învățătorilor pentru studentele, care urmează studii la Universitatea din Cluj. Astfel vor putea beneficia de roadele „*Fondului Gh. Lazar*“ și învățătorii cari voesc să-și crească copilele.

Deși Brașovul proiectase o excursie pe valea Prahovei, care nu s'a ținut, Cernăuțul a fost mai norocos, cu cea dela mănăstirea Putna, unde vreo 100 de congresiști au adus adâncă venerațiune mormântului puternicului voevod Ștefan Domn Cel Mare.

Aceste sunt momentele înălțătoare dela cele două manifestări dascălești prinse așa în fuga condeiului. O tagmă care în noianul nevoilor zilei de azi se poate desbrăca de suferințele vieții și a se ocupa cu lucruri așa de mărețe, e vrednică de mai multă considerațiune, pentruca asigurându-i o situație materială satisfăcătoare să poată pune tot efortul său în folosul neamului și țării.

Redacțiunea.

Personalul de control și învățătorii pe tineri.

Școala normală și școala primară, adică teoria și praxa, cultura învățătorului și controlul acestei culturi sunt legate atât de strâns una de alta, încât nepriceperea acestei legături e păgubitoare pentru amândouă. Îndeosebi personalul de control — inspec-tori, revizori și subrevizori — nu trebuie să uite, că el e dator să contribuie cât mai mult la dezvoltarea și amplificarea culturii, ce și-a câștigat tinărul învățător în școala normală. Căci la examenul de capacitate a ajuns numai sub conducerea profesorilor din școala normală și oricât a căutat Regulamentul să-i deie și o nuanță practică prin conferența, pe care a obligat să o țină candidatul la acest examen, ea rămâne rezultatul cunoștințelor *teoretice* și un răsare deloc din experiența practică.

După lege, învățătorul trebuie să se mai prezinte însă, după trei ani, la un alt examen, cel *de definitivat*, mai târziu cel *de înaintare în alt grad*. Acesta are să dovedească de fapt, cum și-a asimilat tinărul învățător cunoștințele, cum le-a aplicat și ce experiențe a făcut. Ar mai trebui constatat, în ce măsură și-a lărgit cercul cunoștințelor, sau că poate — la mulți — acest cerc s'a redus.

La pregătirea pentru examenul acesta, fiecare învățător tinăr trebuie ajutat de personalul de control, dacă acesta își înțelege chemarea. Căci controlul nu are să se facă numai asupra mecanismului lecțiilor ținute de învățător, nici numai asupra împliniri formalităților atât de multe, ci asupra întregii vieți a tinărului învățător și rezultatul controlului trebuie să fie pentru el totdeauna un indemn spre și mai bine.

În anul dințaiu nu e nevoie de-a aminti de examenul de definitivat. Lasă-l pe învățător să se bucure de viața cea nouă, fără examene; să simtă că nu mai e elev controlat la tot pasul, ci dimpotrivă, acum are *el* să răspundă de creșterea odraslelor încredințate lui. Intrând în clasă, inspectorul sau revizorul etc. va lăsa pe învățător să-și facă lecția și numai după aceea se va amestecă, dacă e necesar, continuând, fără a face observări, lecția, pentruca fondul și tonul ei să fie model pentru învățător.

În legătură cu aceasta inspecție îi va da și îndigitările necesare pentru pregătirea în scris a lecțiilor, pregătire cerută și de regulament. La o școală cu un singur învățător îi va atrage atenția să nu copieze lecțiile făcute la școala de aplicație, nici pe cele aflate în cărți, căci acestea, cu toate că le zice lecții practice, sunt de fapt tot cam teorie, ele nepotrivindu-se cu împrejurările reale dela școala lui.

Tot la inspecțiile din anul întâiu i-se va atrage atenția învățătorului asupra nevoiei de-a ceti anumite cărți, o revistă de specialitate și o foaie săptămânală, care să-l țină în curent cu miș-

care culturală din țară, încâtva chiar și din străinătate, apoi și cu întâmplările politice, fără evidențierea unui interes de partid.*) O revistă de specialitate trebuie să-și țină fiecare învățător, altminteri rugineste. Dar și o foaie săptămânală nu e o jertfă grea pentru tinărul învățător, mai ales că e necesară, dacă nu vrea să ajungă în situația multor învățători de-ai noștri, cari rămân, în privința cunoașterii celorlalte se întâmplă în țară și afară de țară, în urma multor țărani de-ai noștri, cari dornici de cultură țin o foaie.

Mai greu e cu cărțile, foarte scumpe în ziua de astăzi pentru învățătorul tinăr, exploatat în unele sate fără milă în privința mâncării și chiar și a locuinței. O ușurare parțială oferă bibliotecile pedagogice județene, cum o cea depozitată la școala normală de învățătorii din Cluj, de care nu se folosește însă nime. Foștilor mei elevi, eșii învățători, le-am recomandat întâlnindu-i ocazional, ca din suma rezultată când cu deosebitele reprezentațiuni școlare să rețină totdeauna o parte bună pentru bibliotecă școlară, și anume nu numai pentru cea destinată copiilor și poporului, ci și pentru a învățătorului. Iată un mijloc pentru a înființa și o bibliotecă compusă din cărți scumpe, dar bune numai pentru învățător.

Tot la inspecțiile cele dintâi, ceice inspectează să caute a influența și asupra inimei învățătorului tinăr, căutând să-i întărească mândria de-a fi învățător și să-l îmbărbăteze față de mizeriile vieții, de cari nu e nimeni scutit. Să se ferească de-a face datorii, iar față de elevele mai mari să fie totdeauna cu rezervă și să se obișnuască a se judeca totdeauna însuși, nu să aștepte judecata altora.

Celce inspectează își va mai dovedi priceperea și dragostea interesându-se și de viața materială a tinărului eșit proaspăt de pe băncile școlară. Cu durere am aflat, că în unele sate, lipsite de conducători vrednici, învățătorii tineri sunt exploatați fără milă de oameni fără suflet când e vorba de mâncare. Cunoaștem cazuri, când i-se cere pentru masă și două mii de lei lunar, adecă mai mult decât se plătește la un restaurant bun în București! Inspectorul sau revizorul trebuie să afle mijloace, pentruca prin intervenție pe lângă cei din fruntea satului să curme aceasta rușine.

Vine apoi timpul, ca persoana de control să-i atragă atențiunea asupra nevoiei de-a începe pregătirea pentru examenul de definitivat.

La examenul de definitivat, proba scrisă e ca și la capacitate. I. se va atrage deci atențiunea asupra cărților de Istoria Românilor, carl dau o atenție mai mare Istoriei culturale a neamului, iar Istoria politică e comiderată mai mult din punctul de vedere al influenței, pe care a avut-o asupra celei culturale. Va

*) Cum e d. ex. *Foata Noastră* din Cluj, care e îmbrățișată tot mai mult de învățătorii noștri din Ardeal.

ceti și lucrări cuprinzând Istoria literaturii, dar să caute a-și face și singur judecata asupra operelor literare.

Să i-se atragă atențiunea, că la definitivat nu e vorba numai de-a constata calitatea cunoștințelor ci mai ales puterea de asimilare, combinare și aplicare, fie în școală ca învățător, fie afară de cetățean 'n slujba neamului și a țării. Tot la examenul de definitivat, candidații au să răspundă *oral* și din materiile principale ale școlii normale. Fiecare își cunoaște slăbiciunea, de aceea la cetirea repetitoare va da o atenție mai mare materiile de învățământ, din cari și-a însușit în școală cunoștința mai mult sub presiunea temerii de-a lua o notă slabă. Indesebi în privința Matematicii va fi îndrumat să înceapă la pregătirea repetitoare cu mandat avut în clasa întâi normală, luând pe rând materia din toate clasele.

La examenul de *înaintare* într'un grad superior, proba scrisă cuprinde două subiecte obligatorii, unul pedagogic sau literar și al doilea un subiect științific în legătură cu meciul, în care trăește învățătorul, iar la oral va discuta asupra unei lucrări literare sau pedagogice fixate de minister. E vorba deci de un examen de matur.

Un prilej bun de a-și arăta priceperea rostului de controlor al învățământului oferă întrunirile în *cercurile culturale*, căci activitatea acestora se manifestă în două direcțiuni: lămurirea și întărirea cunoștințelor, cari să perfecționeze activitatea în școală, apoi deprinderea pentru activitatea extrașcolară. Și aici rămân normative cele spuse mai înainte.

Noi dascălii școlii normale, cari ne-am apropiat de sufletul elevilor noștri, știm câtă râvnă au toți, și cei buni și cei mai slăbuți, ca să se vadă ajunși în viața practică a învățământului. Grijească personalul de control, ca acest idealism, o floare gingasă crescută în sera școlii normale să nu se ofilească. Facă din activitatea, pe care o desfășoară el o a doua școală normală pentru învățătorii noștri tineri, și anume *școala normală a vieții practice*.

Victor Lazăr

Școala unitară

Din complexul ideilor reformatoare se desprind pe zi ce merge tot mai clar, mai precis unele idei pedagogice, menite de a transforma învățământul și școala de azi. Aceste idei izvoresc din capetele frământătoare a multor pedagogi din țările apusului, unde s'au născut mai toate inovările și curentele pedagogice de până acum. Și precum orice știință suferă modificări ori descoperiri noi, întocmai astfel se întâmplă cu școala sau învățământul pedagogic. În jurul acestui învățământ, care prin dezvoltarea lui evolutivă, voiește a afirma și determina mai bine scopul lui și al școlii, se înșiră o mulțime de învățați de tot felul, devotându-se întru toate afirmațiunii și învierii unei școli noi, numită școala unică sau unitară.

Despre aceasta școală și ideile ei cu care se prezintă, dorind a eși la iveală — s'a scris și la noi ceva — dar foarte puțin.

Pentru a-o cunoaște mai deaproape atât colegii, cât și cetitorii noștri, vreau să-o descriu în câteva linii generale. Și pentru a-i cunoaște ținta sau scopul ei, cred că merită o deosebită atențiune din partea familiei și a oricărui profesionist de cultură, căci chiar în acest punct se ciocnesc propagatorii acestei școli cu adversarii ei.

Urmărind mai deaproape tendințele ce ținesc cu oarecareva putere spre aceasta școală nouă, organizația ei pare concepută, adoptând un sistem *uniform*.

Acest sistem uniform, are să fie pentru oricine, orice elev, fie acela din orice părinți, săraci, bogați, culți, țărani, fără de nici o deosebire de religie sau confesiune. Toți elevii au să învețe și să treacă prin această școală după cum le-a fi puterea sufletească sau capacitatea. Terminându-o și trecând prin aceasta școală, se vor putea descoperi toate talentele și aplicările individuale a fiecărui elev, iar după terminarea ei conform observațiunilor psihice și conform inclinațiunilor individuale, va putea intra și urmă în școala care se speră, că îl va pregăti pentru viața de mâine, pentru o adevărată viață a realității, pe care va trăi-o cu satisfacție, plăcere și îndestulare.

Pentru a putea eși la suprafață aceasta școală nouă cu principiile ei, are mult de luptat, având și mulți contrari, cari o privesc cu multă neîncredere. Cu deosebire i-se impută acestei școli din partea adversarilor, cum că ar fi o școală laică, pe motivul firesc și serios, că statul nu pune mare fond pe religie. Este de altcum un fapt constatat, cum că în școala unitară religia nu se propune ca un alt obiect de învățământ. Dar cu toate acestea — se zice — că învățământul din o asemenea școală este stăpânit de moralitate și de sentimentul religios, prin ce nu separă și disparte elev de elev în privința credinței, ci din contra, instruați după același sistem și în aceeași școală, se întărește, se dezvoltă mai bine sentimentul de asociație și solidaritate.

Cu deosebire din acest punct de vedere se face și produce o luptă între partizanii și adversarii școlii unitare. Și aceasta mai ales în Franța cea cultă, unde unii învățați și chiar pedagogi ajung la concluzia și afirmația de-a o numi școala unitară nu numai laică, ci o școală de tiranie. Și iată pentru ce? Școala unică, în felul său, precum este concepută, leveste amar în voința liberă și în dreptul firesc ce-l poșede fiecare familie. E natural, că fiecare familie din îndemn propriu poartă un interes deosebit față de creșterea copiilor ei. Fiecare ar dori și dorește a-și vedea fericiți în viață odrazlele sale, pentru care e în stare ca părinte să-și jertfească și viața. Aceasta zace în realitatea lucrului și deci toți părinții naturali sunt îndreptățiți să se intereseze de soarta și viitorul fiilor lor. Cine poate trage acest fapt la îndoială?

Dar școala unică în afirmația și în baza principiilor sale nu ia în nici-o conziderare aceasta grije, acest interes al familiilor. Căci ea zice și susține: dacă copilul a intrat în școala unitară, familia nu mai are nici un rol de educație, de îndrumare și nu este îndreptătită a-l controla și urmări că ce învață. Nu i-se ascultă dorința, că ce ar dori să devină copilul său. Chiar dacă părinții stăruesc și vreau ca copilul lor să urmeze școala, meseria sau cariera ce au urmat-o, nu li-se permite aceasta. Elevul are să urmeze aceea carieră care i-se designează de școala unitară, conform înclinațiunilor și talentelor observate în școală. Și aceasta jignește grav părinții; iar din aceasta pricină mulți părinți și multe familii preferă și sprijinesc mai bine, cu multă bună-voință alte școale, chiar și particulare.

Și ca noua, școală unitară să se poată afirma cât mai puternic în cale a vieții școlare, ca o școală superioară față de celelalte școli, introduce nu numai obligativitatea, ci și gratuitatea; dar nu numai în școalele primare, ci în toate școalele, fie acele primare, fie secundare ori superioare. În felul acesta, partizanii acestei școli sperează că ea va triumfa cât de curând. Ar fi un frumos ideal!

Noi credem că aceasta nu se va putea realiza din mai multe conziderații, dintre cari două sunt mai importante. Cea dintâi ar fi familia, care este și trebuie să fie un factor îndrumător în creșterea copiilor ei atât înainte cât și după intrarea lor în școală.

Votul sau dreptul ei suprem și voința sa liberă nu se poate niciodată suprima de școală. Acest lucru ar fi contrar oricărui principiu natural. Legătura, raportul amical ce ar trebui să existe între familie și școală ar înceta pentru totdeauna. Antipatia și divergența între acești doi factori principali ai educației, potențându-se și crescând cu ori ce zi, ar fi în defavoarea și chiar ruina, decăderea școlii unice. Despre rezultatele ei nu vom mai putea vorbi; acele s'ar reduce la zero.

Cea de a doua ar fi religia, ce nefigurând ca obiect separat și oficial între celelalte obiecte de învățământ ce se predau în aceea școală, nu-i servește spre mare cinste. Căci sentimentul

umanității — să-mi lucru constatat — nu poate fi dezvoltat atât de puternic ca într'o școală cu atmosferă religioasă, unde religia formează un obiect principal, de sine stătător. În principiu nu lipsește sentimentul religios, precum am văzut din cele expuse. Însă cu toate acestea, o școală nouă, reformatoare nu trebuie să țintească spre stavilarea principiului umanitar propagat prin religie. Doar viața și realitatea ne îmbie cu atâtea exemple, din care putem conchide, că nu poate să existe o viață fără religie, ori cât de înaltă cultură ar avea cineva. Din considerațiunile privite, școala unitară este atât practică cât și ideală. Realizarea ei ar fi poate și folositoare, dar și dăunătoare. Din complexul ideilor reformatoare cred că nu se va putea desprinde complet niciodată o astfel de școală. Aceasta este o credință încă puternică și viitorul va arăta cât este de întemeiată.

I. Cociorva.

Dascălul Victor Lazăr

În ziua de 8 Noembrie c. s'a sărbătorit la școala normală de învățători din Cluj, în cadrele unui festival ocazional, retragerea dela catedră a profesorului *Victor Lazăr*, al cărui nume este bine-cunoscut cititorilor revistei noastre, cum și tuturor învățătorilor, din coloanele acestei reviste și din activitatea culturală și pedagogică, pe care acest dascăl a desfășurat-o timp de aproape 40 de ani ca învățător și profesor. — Asociația noastră, cum era și firesc, s'a alăturat și dânsa cu tot sufletul, alături de alte instituțiuni, la gândul de sărbătorire al unui muncitor devotat pentru progresul învățământului. Membrii Comitetului central, au luat parte, în ziua sus pomenită la festivitatea dată de profesorii și elevii școlii normale din Cluj în cinstea profesorului *Victor Lazăr*, iar din partea Asociației, s'au adresat serbătoritului următoarele cuvinte :

Domnule Profesor,

Simțim că ne împlinim o înaltă datorie atunci, când facem ca să se audă și cuvântul de salut și recunoștință al Asociației Învățătorilor din Ardeal, pentru profesorul *Victor Lazăr*, în ziua când dânsul se desparte de catedra sa, de amvonul de pe care a propovăduit atâta vreme adevărurile vieții, ale științei și culturii românești.

Participarea noastră la aceasta festivitate își are întreită însemnătate.

Mai întâiu venim ca să aducem omagiile noastre, ale învățătoarei române, unui dascăl român, plin de entuziasm pentru marea cauză a românismului, pe care a servit-o cu cel mai cald

devotament, până în aceste zile ale vieții sale, fără șovăire și pe care o va servi — suntem siguri — cu acelaș suflet și pe mai departe.

Am trăit și noi îndelungată vreme aproape de profesorul și dascălul Victor Lazăr. Am avut prilejul să frământăm și noi alături de Dsa probleme, care agită astăzi toate conștiințele românești am avut norocirea să-i cerem sfaturile sale de câte ori ne găseam în căutarea unor soluțiuni, care să perfecționeze viața noastră de muncitori în domeniul progresului de civilizație, și socotim, că aceasta este ziua binevenită pentru a face mărturisirea noastră cea de obște: în acest devotat dascăl am găsit în scurtă vreme omul care a îmbogățit cu luminele sale sufletul nostru și a făcut să vibreze cele mai sensibile coarde ale inimii noastre de tineri, cari căutam și noi adevărul și viața în mijlocul sbuciumărilor, care caracterizează mersul vieții noastre de popor dominant, în aceste zile.

Cărturar român, Victor Lazăr este reprezentantul generației de bărbați, cari cu scrisul lor și cu inima lor, au pregătit unitatea națională a Românilor. Aceasta operă grandioasă ne-o lasă nouă celor mai tineri, drept moștenire, și pentru păstrarea ei n'avem decât să ne inspirăm din viața acestor apostoli, cari au jucat roluri principale în epopeele neamului nostru.

În al doilea rând venim să sărbătorim pe dascălul Victor Lazăr, care în calitatea sa și de profesor al școlii normale de băieți din aceasta localitate, a pregătit, câteva serii de învățători tineri, pe cari i-a trimis în viață, și cari — suntem siguri — pe lângă că luminează cu intențitate în mijlocul întunericii în care își desfășoară activitatea lor, dar mai sunt și devotați membrii ai organizațiunii noastre profesionale învățătoresți, pe care caută să o servească și consolideze. Căci aceasta îndatorire a lor au învățat-o tot dela profesorul lor Victor Lazăr, care iarăși suntem siguri — a știut să se furișeze în sufletul lor și să le arate că o forță creatoare nu se poate înfăptui decât prin o superioară disciplină morală, și vor mai fi învățat, că fără solidaritate, încredere în puterile proprii, și voința hotărâită — nu poate să fie progres.

Și în al 3-lea rând am venit să aducem mulțumitele noastre, profesorului Victor Lazăr, pentru prețiosul ajutor ce ne-a dat întru consolidarea tuturor instituțiilor noastre învățătoresți și în special pentru sprijinul și munca depusă la revista noastră „Învățătorul“, în coloanele căreia, de atâtea-ori a tipărit articole pline de indemnuri, pentru dascălimea română cum și articole menite a ține în curent învățătorii români cu progresele, pe care mișcarea pedagogică le realizează în domeniul practic și metodologic.

Suntem fericiți deci, că ni s'a îmbiat prilejiul ca să putem face dovada sentimentelor noastre de adâncă afecțiune și iubire față cu profesorul și colegul nostru mai mare, Victor Lazăr, și îi dorim deplină sănătate, și viață îndelungată căci aceasta bucurie este a noastră a tuturor.

Dle Profesor, prin mine, dăscălimea română vă dorește : Să trăiți la mulți ani.

Comitetul de redacție al Revistei noastre, ține de asemenea să-și exprime sentimentele sale de mulțumită, pentru profesorul Victor Lazăr, care a ilustrat cu scrisul său de atâtea ori paginile acestui modest buletin al mișcării noastre învățărești, de dincoace de Carpați și care de sigur, va continua să ne împărtășească și pe mai departe de aceeaș solitudine. Bucuria noastră pentru colaborarea profesorului V. Lazăr, la revista ce conducem a fost totdeauna cu atât mai adânc simțită, cu cât Dsa pe lângă că cercetează problemele de cari se ocupă cu toată înțelegerea și competența, dar mai adaugă la luminarea lor și sufletul său întreg de dascăl și român, care înviorează și avântă pe cei ce îi urmărește scrisul.

Revista noastră îi dorește încă mulți ani de viață, întreg, sănătos, drept îndreptând spre destine școala română și pe muncitorii săi : dascălii.

A. Pora.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pro memoria

Se împlinește anul de când învățătoimea română a petrecut la cele vecinice pe unul din cei mai iubiți și devotați îndrumători ai săi, pe fostul președinte al „Fondului Gheorghe Lazăr“, regretatul Dr. Gheorghe Vilt. Toate instituțiile noastre frânte de durere, au îndurat atunci, și simțesc până astăzi, marea pierdere care ne-a încercat, consolându-se cu faptele neperitoare ale dispărutului, cari ne-au rămas ca un înemn de muncă și statornicie în credințele noastre.

Ne împlinim o pioasă datorie acum la împlinirea unui an de durere, când evocăm în memoria tuturor prietenilor noștri, figura blândă a neuitatului nostru conducător și colaborator, a cărui amintire ne-am obligat să o purtăm vecinic în sufletele noastre iar viața lui să o considerăm ca un izvor permanent de inspirațiuni în căutarea adevărului.

Ne facem cu acest prilej și o plăcută datorie de a anunța pe toți colegii învățători, că soția defunctului, dna văd. Victoria Dr. Vilt n. Frâncu, a binevoit să facă o fundațiune întru aducerea aminte a neuitatului său soț, pentru Fondul Gheorghe Lazăr, care a fost primită de către comitetul nostru în ședința sa dela 23 Aug. c., hotărând se exprim mulțumitele sale cele mai profunde și să respecte intențiunile donatoarei.

Pentru a se cunoaște în amănunte lăsăm să urmeze aci textul Literelor fundaționale alcătuite de donatoare în conțelegere cu noi.

Litere fondaționale

I.

Subsemnata, voină a eterniza memoria neuitatului meu soț, Dr. Gheorghe Vilt, fost președinte al Societății „Gheorghe Lazăr”, întemeiez o fundațiune sub denumirea „Fundațiunea Dr. Gheorghe Vilt” în sumă de 30,000 Lei, adică trei zeci mii Lei, și anume 25,000 Lei în numerar și 20 acțiuni Banca *Învățătorilor* în valoare nominală de câte 250 Lei, care doresc să constituie patrimoniul „Societății Gheorghe Lazăr”, fiind administrată de Comitetul acestora.

II.

Capitalul în numerar de 25,000 Lei, se va fructifica la un institut solid de credit, iar din interesele lui se va acorda de către Comitetul Societății Gheorghe Lazăr, o bursă anuală, celui mai sărac și bun student român, fiu de învățător, primit în Căminul „Casa învățătorilor” din Cluj. Beneficiarul acestei burse să fie înrudit cu repositatul, iar în cât nu s'ar găsi petent înrudit, să fie din orașul Hațeg, iar nefiind petent nici din Hațeg, să fie din județul Hunedoara.

III.

Interesele celor 20 acțiuni Banca *Învățătorilor*, să fie distribuite în tot anul, în ziua de Sf. Gheorghe, celui mai sărac elev român, dela Gimnaziul Dr. C. Angelescu din Cluj, primit în Internatul Țărănesc de pe lângă numita școală, care va dovedi mai mult progres și inclinare pentru arte și meserii.

Dat la Cluj, în 1 Septembrie 1926.

Martori: (ss) Frâncu Amos, (ss) Dr. Ștefan Albu.

Donatoare: (ss) Văd. Victoria Dr. Vilt n. Frâncu.

Activitatea secțiilor noastre

Trecutul și prezentul

Să-mi dați voie, ca cu aceasta ocazie, când secția „Mureș” pentru a 8-a oară se întrunește în adunarea generală, să arunc o privire retrospectivă asupra activității noastre din cei 7 ani trecuți, pentru a avea o icoană despre ce s'a putut face dela înființarea Asociației noastre și apoi, a scoate în relief ceea ce va necesita să înfăptuim în viitorul apropiat.

Învățătorimea ardeleană avea asociațiile sale și înaintea războiului mondial. Ea era organizată în mici cetățui pe circumscripții protopopești și pe dieceze. Aceste mici asociații își țineau adună-

rile lor odată s'au de două ori pe an, cu care ocaziuni învățătorii să năzuiau, în împrejurările date, să se valideze în mijlocul societății restrânse în care trăiau și să-și asigure o propășire atât pe teren cultural, cât și social și material. Împărțiți cum eram după cele 2 confesiuni, cari nu aveau aproape nici un contact în afară de cel pur sufletesc și deci imaterial, noi nu puteam să ne solidarizăm într'o acțiune comună, fiind opriți prin legile existente ale statului maghiar. Dorul de o apropiere între inv. gr. cat. și ort, nu era inexistent, căutam numai posibilitatea de realizare. Cei mai în etate dintre Dv. își vor fi aducând aminte, că prin anul 1910, la Șimleul Sălajului, a început să apară o foaie dăscălească, care și-a luat însărcinarea de a pregăti sufletele în vederea ținerii unui Congres al inv. români de ambe confesiunile.

Răsunetul ce l'a avut „Gazeta Învățătorilor“ a fost foarte satisfăcător și pentru primăvara anului 1913, congresul nostru era plănuț și chiar se făcuseră convocările, la Cluj. Cu câtă însuflețire nu așteptam noi ziua cea mare, pentru a ne cunoaște frați cu frați și a da o nouă îndrumare străduințelor noastre de înviore și reculegere, în munca grea și nerăsplătită, pe care trebuia s'o îndeplinim în mijlocul poporului dela sate!

Dar visul nostru a rămas numai vis! Înainte cu câteva zile de ținerea congresului, jurnalele au adus vestea, care ne-a atins ca un trăsnet din senin — că nu s'a aprobat ținerea congresului! Ceeace ne-a durat mai cumplet n'a fost opreliștea guvernului maghiar, cât mai mult intervenția unor factori din sânul autorităților românești confesionale, cari au cerut insistent ca să se contra-mandeze ținerea congresului. Incercarea noastră s'a încheiat fără rezultat.

A trebuit să vină anul unirei tuturor Românilor pentru ca să se poată înfăptui și unirea noastră.

În primăvara anului 1919 Sibiul a văzut pentru prima oară sutele de învățători de prin toate văile Ardealului liber acum, strânși la un loc, cei din Ardeal cu cei din Banat, cei din Crișana cu cei din Maramureș, pentru a pune bază unei Asociații generale, ca astfel „uniți în cuget și'n simțiri“ în armonie deplină să putem înfăptui o mișcare de întărire a legăturilor colegiale, o unitate de vederi, necesare, deslegări atâtor probleme importante, cari trebuiau să fie rezolvate și după voința noastră!

Odată flamura Asociației învățătoresți desfășurată, a urmat organizarea celor 22 secții județene și numai decăt, ca o urmare naturală a consolidării am simțit că unele din vechile întocmiri nu mai sunt adecvate situației schimbate și deci trebuiesc refăcute.

Primul deziderat, care s'a realizat după dorința unanimă a tuturor învățătorilor a fost, după cum știm, statificarea școalelor românești foste confesionale. Eră dureros pentru noi toți, ca să vedem pe vrednicii luptători nerăsplățiți — pe învățătorii confesionali — că și în țara liberă sunt priviți ca de a doua categorie și plătiți cu lefuri numai pe jumătate ca cei de stat.

Deciziunea de statificare, luată de către unanimitatea secțiilor județene, a ușurat mult sarcina Biroul Central al Asociației, care a solicitat cu deplin succes de la guvern aprobarea cererii noastre. A urmat apoi pe când redobândirea Caselor învățărești din Cluj, Timișoara etc. cari au fost trecute în posesiunea Asociației numai în urma unor stăruințe vrednice de toată lauda și chiar după îndelungate procese cu acei, cari s'au înstăpânit pe ele în timpul revoluției sau după, fără nici un drept.

Asociația noastră și-a luat partea s'a de muncă și la alcătuirea noiei legi școalelor primare și normale, a legei de penziuni și a înținat din puterile proprii și institutul „Banca Învățătorilor“ care este mândria noastră a tuturor. Și iată, rezumat pe scurt, ceea ce am putut, în cei 7 ani din urmă, realiza în cadrul său cu ajutorul societății noastre.

N'a căpătat o deslegare fericită și satisfăcătoare chestiunea, care stă pe primul plan al năzuințelor și luptelor noastre, a salarizării corpului didactic primar. Fiind-că aceasta, este o chestiune de la rezolvirea căreia atârână în bună parte reușita deplină sau desorganizarea muncii noastre de ridicare culturală și economică a poporului, ea va fi ținută la suprafață tot timpul și nu vom încetă de a aminti celor în drept, că datoria lor este de a căuta resurse și posibilități, în bogata noastră țară, pentru ca învățătorul să ajungă odată acel timp, când să poată spune liniștit că trăiește de la catedra sa! Aproape nu s'a ținut adunare a vre-unei secții sau Congres în care să nu ne plângem că din salariul ce-l primim, nu putem face față nici celor mai necesare cheltueli de traiu. Într'un timp, v'aduceți aminte — situația noastră materială ajunsese atât de rea și nădejdea de îmbunătățire se redusese atât de mult, încât eram în pragul declarării grevei generale. Cu aceea ocaziune am văzut în mod neîndoios, că deci avem Asociație, suntem încă departe de a fi organizați cum se cere ca glasul nostru să fie auzit și dorințele noastre juste să fie îndeplinite. Și cred, că în mare parte, nereușita acțiunii de atunci, se datorește tocmai lipsei noastre de solidaritate hotărâtă și bărbătească. E adevărat în cursul vremii ni s'au urcat salariile de mai multe ori, dar aceasta îmbunătățire a fost mai mult de numerar decât de valoare, deoarece încă înainte de a primi ceva din sporul anunțat, scumpetea se urcă cu 30—50% deodată și apoi pe neobservate cu câte alte 5—10% și astfel noi rămâneam tot la salarizarea nesuficientă din trecut, dacă nu mai rău! Noi, cari ducem greul neasemănat al luptei în contra intunerecului neștiinței, simțim că numai așa vom putea reuși să biruim toate obstacolele, dacă nu va trebui să ne ocupăm prea mult cu gândul pâinei de toate zilele, deoarece acest gând — cel mai strașnic dintre toate — ne macină pe nesimțite puterea de voință și ne silește, ca în detrimentul școalei, să cercăm alte izvoare de venit și alte ocupații, peotru a putea face față nevoilor de toate zilele.

A doua chestiune, care așteaptă o rezolvire cât mai grab-

nică este aceea a Casei învățătorilor „Gh. Șincai“ din Tg.-Mureș. Sunt 4 ani, decând într'una din adunările secției Mureș, s'a sulevat idea foarte salutară că ar fi un act de cea mai înaltă importanță socială și patriotică, dacă inv. ar putea să-și ridice prin modestele lor contribuțiuni benevole și prin eventualele ajutoare ale statului și particularilor cu dare de mână un Cămin, în care să fie găzduiți mai bine și mai ieftini numeroșii copii de învățător, înscriși la școalele secundare din acest oraș. În vederea realizării acestei opere menite ca să ridice prestigiul dascălimei în fața opiniei publice, s'a încercat ca să adunăm un fond inițial prin obligația luată la fiecare coleg, ca să aranjeze producțiuni cu elevii de școală și din beneficiul curat al acelor, să trimită casarului nostru cel puțin suma de 100 lei.

Primul an a adus suma destul de frumoasă de 10 mii lei, dar ani următori, ideea a rămas fără amatori și apoi s'a dat uitării cu totul. În urma acestei stări, fondul Căminului nostru nu s'a putut augumenta decât până la suma de 30 mii și ceva.

Ca să ne puntem totuși apropia de înfăptuirea aceluia monument, care va fi un veșnic, și grăitor exemplu pentru generația dascălească de azi și de mâine, Comitetul central din Cluj mi-a pus în vedere acordarea unui ajutor de 200,000 lei pentru anul 1927. Nu ne rămâne altceva, decât să punem cu toții mână de la mână și contribuind cu o sumă oarecare, din toată sărăcia noastră, sau chiar în butul aceleia, să dovedim centrului, că voința noastră este fermă și că nu stăm cu mâinile în sân când este vorba să asigurăm o mai bună educație morală și o mai corectă alimentație copiilor noștri pe timpul cât vor urma școalele secundare. Sunt sigur, că este sărac, deoarece sufletul fiecărui învățător este bogat în sentimentul jertfei pentru izbândă unui ideal, realizarea căruia, va da puțința fiilor noștri ca mai ușor și mai cu izbândă să-și poată îndeplini sarcina grea care este consolidarea trainică a ceea ce noi — generația de azi — am câștigat cu jertfe destul de mari și după suferințe îndelungate.

O chestiune care trebuie să ne intereseze în gradul cel mai înalt este și posibilitatea de a ne cultiva mai departe și a ne ridica prin muncă și vrednicie proprie pe o treaptă culturală și socială mai înaltă.

Mulțumită străduințelor ce s'au depus de către conducerea noastră, în timpul din urmă, guvernul a înființat pe lângă Universitatea din București o secție pedagogică aparte, la care pot urma învățătorii definitivii, pentru ca după 2 ani de studiu să devină profesori de școală normală. Ideea a fost foarte salutară, considerând ca astfel s'a dat puțința acelor colegi, cari simt că activitatea lor în cadrul școlii primare și a satului este prea restrânsă, pentru a-și putea desfășura puterea de muncă amăsurat temperamentului și talentului de care dispun. Prin trecerea învățătorilor distinși de la școala primară ca profesori de școală nor-

mală, credem că va putea să se psigure o legătură mai solidă între cele 2 școli, din care va beneficia de sigur și una și cealaltă.

Feul cum s'a deslegat această chestiune până azi, nu a avut darul ca să mulțumească păturile largi ale învățătorimei. Să vede treaba, că ori ce solitudine se arată corpului didactic primar, trebuie să ne restrângă atât de mult posibilitățile, încât să rămânem de-apururi cu impresia, că ceeace s'a făcut, este mai mult o amăgire decât o realitate. Acordarea a numai 60 locuri la Universitatda din București, condițiunea ca cei ce concurează să știe l. franceză sau germană, sunt astfel de restricțiuni încât pot afirma că 99% dintre noi, nici odată nu vor putea spera ca să poată fi primiți acolo. Datoria noastră va fi deci ca să cerem deschiderea câte unei astfel de secții pe lângă fiecare din cele 4 Universități ale țării, iar cunoștința limbilor franceză sau germană, să se amâne, până când aceste limbi vor fi predate în școlaele normale în așa măsură, ca viitorul învățător să și le poată însuși satisfăcător. Desigur, e foarte bine ca profesorul de școală normală să fie stăpân pe o limbă apuseană, pentru a putea să țină legătură nemijlocită cu mișcarea pedagogică din apus; dar după cât știu, această condiție n'o întrunesc mulți din profesorii de azi ai școlaei normale și prin urmare nu e logic să ni se pună nouă, atunci când să știe apriori, că multor învățători vrednici le va tăia pentru totdeauna accesul în Universitate.

O a patra chestiune care doresc s'o mai ating este înființarea unei Societăți de înmormântare a corpului didactic din județul Mureș. Desigur, nici unul dintre noi nu vrea să moară, dar tot atât de sigur este, că mai curând sau mai târziu toți vom trebui să murim. Știind aceasta, este o dovadă de prevedere cuminte dacă nu vom lăsa, ca urmașii noștri să fie iubiți pe lângă durerea firească ce o lasă moartea unui membru iubit al familiei și de greutatea foarte apăsătoare, de a nu putea să facă față cheltuielilor mari, ce necesită un act așa de costisitor astăzi. Care dintre câți suntem adunați aici în aceasta sală, s'a cugetat la astfel de accident ce poate veni oricând și a pus deoparte 15—20 mii Lei, pentru ca să aibă familia în caz de deces? Sunt sigur că nici unul și aceasta pentru simplul motiv, că nu va avea de unde! De aceea, înființarea Societății de înmormântare, care se va putea număra între asociațiile de asigurare socială cu taxe minime, va putea să se înfăptuiască chiar în cursul zilei de astăzi.

Pentru a nu abuza prea mult de bunăvoința DV., după ce am amintit pe scurt problemele de actualitate ce trebuie să ne preocupe pe noi ca membrii ai Asociației învățătoresți, cred necesar să mai stăruiesc asupra unui singur lucru, de o capitală importanță.

Precum Arhimede, cu toate că a descoperit legea scripetelui n'a putut totuși să ridice pământul lipsindu-i un punct fix de care să agăte scripetii, întocmai așa nici noi nu vom putea ajunge

rezultatele dorite, două nu vom fi pătrunși de necesitatea de a sta strâns uniți în jurul Asociației pe care am înființat-o și cărei activitate rodnică sau nu oglindește fidel vrednicia sau nepăsarea noastră, a membrilor ei. Numai așa vom putea să nădăjduim soluționarea favorabilă a atâtor probleme cari să ne ridice la nivelul cerut de situația noastră socială și culturală pe care o avem în mijlocul neamului, dacă vom înțelege că suntem datori a contribui unul fiecare din noi după puterile sale, ca să facem din aceasta asociație o stâncă puternică de granit, de care să se frângă neputincioase încercările răuvoitorilor nostri, de a ne dismembra precum și un monument, la care alergând cu dragă inimă cel puțin odată pe an să simțim în suflete o adevărată sărbătoare și să ne întoarcem apoi în satele noastre, mai înălțați sufletește și mai siguri de isbândă.

Emil Drăgan
președintele secției „Mureș“

Necesitatea monografiilor pedagogice

Literatura pedagogică românească nu este bogată în opere originale de mare valoare. Suntem tributarii literaturii germane și franceze, care se citește în original și traduceri.

Traducerile nu sunt făcute totdeauna de specialiști; nu sunt însoțite de studii critice. De aici o sumă de inconveniente.

Lipsa cea mai simțită sunt monografiile asupra diferitelor chestiuni de educație, instrucție și organizație școlară.

O carte străină, oricât de temeinică ar fi, nu poate îmbrățișa chestiunile ce ne privesc pe noi.

Problema școlii active după războiu s'a desbătut destul de mult și la noi. După mulțimea de articole interesante și studii temeinice, se simțea nevoia unei monografii, care în mod sintetic să îmbrățișeze această problemă, urmărind-o sub toate aspectele.

Monografia aceasta ni-a dat-o d-l I. C. Petrescu, publicând în Bul. ped. a Casei Școalelor lucrarea: *Școala activă*.

Lucrarea d-lui I. C. Petrescu este împărțită în patru capitole. În capitolul *Fundamentul școlii active* face mai întâi o scurtă privire în istoria pedagogiei, oprindu-se asupra principiilor enunțate de marii pedagogi și filosofi (Socrat, Cemenius, Locke, Rousseau, Pastalozzi etc.) cari au militat pentru punerea în *activitate* a tuturor puterilor sufletești ale copilului.

Prin aceasta reprivire d-l Petrescu a voit să ne arate, că școala activă nu este ceva nou, ea își are rădăcinile înfipte adânc în trecut.

Urmărește apoi gândirea filosofilor Schopenhauer, Nietzsche, Paulsen, Fichte cu scopul de a ne arăta că activismul, curentul modern al școlii active, se găsește în principiile fundamentale ale acestor filosofi.

Prin aceasta ni-a demonstrat totodată nevoia întemeierii pedagogiei pe filosofie, de care s'a emancipat.

Încă în două capitole cercetează această problemă sub aspectul principiilor *biologiei* și *psihologiei*. Este interesant pentru învățătorul român îndeosebi partea ce privește metodele de cercetare a individualității copilului și în deosebi a școlarului român. Apoi problema întemeierii pedagogiei pe sociologie și etică.

În tratarea acestor părți d-l Petrescu se folosește de o metodă științifică și o expunere atât de clară, încât și cititorul cu o cultură filosofică mai redusă poate urmări expunerea fără nici o greutate.

În capitalul al II-lea, cercetează *direcțiile școlii active* (materialistă, utilitaristă, integrală) militează pe lângă concepția școlii active integrale.

Capitolul al III-lea este consacrat cercetării principiilor școlii active: principiul activității proprii, activității practice, instrucției și al educației naționale. În acest capitol învățătorul va găsi o mulțime de îndrumări pe cari dacă le va observa în activitatea lui școlară și post școlară va munci cu plăcere și cu ușurință, dând activitatea lui roade.

Reprivirea din capitolul IV. asupra *școlii active din România*, înainte și după războiu, este deasemenea instructivă. Din aceasta expunere va cunoaște fiecare învățător efortul făcut de înaintași, pentru îmbunătățirea și ridicarea învățământului din țara noastră.

Și sub acest raport, cartea D-lui Petrescu prezintă o notă bună, căci orice problemă științifică în materie de educație și instrucție nu trebuie arătată numai teoretic, ci trebuie, făcute și raportări la învățământul nostru. Străniți scriu pornind dela nevoile lor, cari nu pot fi și ale noastre.

Dela d. I. C. Petrescu, pedagogia românească așteaptă și alte monografii, tot atât de interesante. D-sa pe lângă cultura de specialitate de care a dat dovadă și prin lucrarea de care ni-am ocupat, mai are o mare calitate, e cumpănit în păreri și îndeosebi cunoaște realitățile învățământului nostru. C. Iencica.

Cronică.

Un cuvânt către colegi.

Un complex întreg de împrejurări a făcut ca revista noastră „Învățătorul”, apărută acum 8 ani, deodată cu începutul muncii noastre de organizare, să-și ducă viața tot mai greu și mai anevoios. Lipsa de resurse materiale și lipsa de entuziasm între frați, a adus cu sine, o stagnare care este cu atât mai repetabilă cu cât ea merge pe socoteala atâtor interese vitale ale corpului nostru, care poate trăi și progresa numai având la îndemână un organ

de publicitate. Dacă ne putem mândri cu organizația noastră profesională astăzi, apoi să se știe că ea în bună parte s'a ajuns cu ajutorul acestui organ, și că progresul în viitor nu ni este asigurat, lipsindu-ne de acest mijloc al presei noastre.

Dându-ne deci seamă acum de ceace poate însemna în viața noastră acesta revistă, ne-am trezit la realitate, ne-am recules, și ne-am pus în gând, să nu ne lăsăm înfrânți nici de greutățile inerente și nici de indiferentismul care omoară.

Revista își reia, începând cu acest număr, firul ei întrerupt pentru o scurtă vreme și va căuta să pătrundă la inima tuturor color ce mai nutresc o rază de speranță în sufletele lor. Vom căuta ca prin ori ce jertfe, materiale și morale, să eșim în intervale regulate și să salvăm prestigiul nostru care ne este mui scump ca orice bun pământesc.

Animați de aceste nădejdi și dorinți, anunțăm întreagă lumea noastră dascălească că acest număr se trimite atât abonaților de până acum cât și tuturor învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, membrii ai Asociației noastre, în total în vre'o 6000 exemplare. Și rugăm pe unul fiecare, ca să ne dea ajutorul lor material, înscriindu-se între abonații noștrii, și avizându-ne despre aceasta pe carta postală anexată. Administrația revistei de acum înainte se va face în modul cel mai regulat de către „Banca Invățătorilor” din Cluj, care și-a luat sarcina să ne vină în ajutor, cu atât mai mult, cât dl Em. Eremie, administratorul revistei, primind alte însărcinări nu este în situațiunea să mai poată îndeplini această chemare.

Abonamentul revistei pe anul 1927 va fi de 200 Lei, care se va trimite înainte, deodată cu înscrierea pe numele „Banca Invățătorilor”, Cluj.

Ne îndeplinim o ultimă datorie față cu cauzele noastre, adresând aceste cuvinte calde și rugând din sufletul nostru întreg pe toți învățătorii colegi, să ne ajute la realizarea aspirațiilor noastre. În numele comitetului de redacție.

Traian Șuteu
președintele Asociației

Andrei Pora
redactorul revistei „Invățătorul”

G. Almășan
secretar de redacție

Pentru copii. A făcut o bună impresie faptul că Ministrul președinte al țării, dl general Averescu, într'una din ședințele Consiliului de miniștri, a ridicat o problemă socială de cea mai mare importanță, aceea a creșterii copiilor noștri. Copii noștri dela țară și orașe, viitoarea generație, a poporului român, a spus dl general Averescu, în marea lor majoritate, sunt expuși bolilor, mortalității, depravării morale și altor atâtea flagele, cari pun în primejdie însăși viitorul neamului. Dar dl primministru nu s'a mărginit numai de a semnala la vreme, aceasta primejdie națio-

nală, ci a căutat să dea și soluțiuni de ordin practic. A propus și cerut dela Ministerii în competența cărora cade aceasta problemă, ca să se ocupe cât mai interziv cu chestiunea aceasta, înființând colonii de copii de țărani, cari să fie trimiși vara la munte sau la mare, spre a li se îngriji sănătatea.

Noi nu putem decât să luăm act cu deosebită satisfacție pentru gestul pe care l'a făcut primul ministru al țării și să ne exprimăm voința ca gândul dsale să nu rămână o simplă constatare, ci să se realizeze întocmai.

În fine s'ar fi dat o soluțiune cinstită și dreaptă.

Este îndeobște cunoscută marea nedreptat ce s'a făcut mulțor învățători din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. Anume de ani de zile principiul și normele după care s'a făcut unificarea salariilor corp. did. din Ardeal cu celui din vechiul Regat, au fost complet desconsiderate. Ba chiar și art. 224 din legea învățământului primar-normal e nesocotit și încadrarea în salar a membrilor corp. did. din Ardeal — cu toate drepturile avute și câștigate — se face după esplicările și interpretările acelor inspectori școlari veniți în provinciile alipite, cari n'au voit să înțeleagă nici odată ce sunt „drepturi avute și garantate de legi”. Unii din inspectori, dinpreună cu fostul dir. gen. al inv. primar, au împedecat cât au putut clarificarea din partea Ministerului Instr. a situației de încadrare a inv. din Ardeal, clarificare pe care Ministerul a fost gata să o facă în mai multe rânduri, în urma intervențiilor făcute de către conducerea Asociației noastre.

Dar Dl. Ministru Petrovici, în cele din urmă a binevoit să soluționeze definitiv problema, care prin felul cum a fost privită și pusă în practică în prezent, a produs atâta indignare și revoltă sufletească.

În adevăr în ordinul Min. Instr. Nr. 70128 din 20 Aug. 1926 sub iscălitura însași a dlui Ministru Petrovici se spune: *Învățătorii din Ardeal și Banat, cari printr'o deciziune ministerială anterioară, au fost scutiți de examenul de definitivat, pe motiv că la promulgarea legii învățământului primar, anume la 31 Aug. 1924 aveau trei ani de funcționare cu diplomă și numire în regulă, rămân scutiți și de examenul de înaintare și urmează a fi încadrați cu leafă de învățători înaintați de grașul II și I, după expirarea de 6 și 12 ani de funcțiune.*

Astfel nemulțumirea și nedreptatea din trecut trebuie să ia sfârșit în urma dispoziției atât de juste și motivate a dlui Ministru al Instrucțiunei.

Toți colegii, cari au fost neîndreptățiți și au suferit, în baza ord. de mai sus să ceară respectarea drepturilor lor.

Ulterior suntem informați că executarea acestui ordin, emanat chiar dela Dl. Ministru, se încearcă a se împiedeca.

Dealtfel într'un viitor număr, vom reveni pe larg asupra acestei chestiuni.

Școalele din Bulgaria

După raportul cel mai nou publicat de Ministerul Instrucțiunii din Bulgaria, în țara aceasta au fost în anul 1925 școalele următoare.

1. 64 *grădini de copii* cu 2978 copii și 64 conducătoare.
2. 3615 *școale primare* cu 390,644 elevi și eleve și 13,284 învățători și învățătoare.
3. 1635 *progimnazii* (un fel de școale civile) cu 113,307 elevi și eleve și 6522 profesori și profesoare.
4. 124 *licee* (dintre cari 107 clasice și reale și 17 pedagogice) cu 37,762 elevi și eleve și 2072 profesori și profesoare.
5. o școală de *orbi* cu 55 elevi și 14 profesori.
6. 3 institute de *surdo-muți* cu 103 elevi și 23 profesori.
7. 8 *școale normale* cu 728 elevi și eleve și 69 prof.

Acestea sunt *școale de stat*, pelângă cari mai sunt și următoarele *școale particulare* (private):

1. 21 *grădini de copii* cu 1196 copii și 33 conducătoare.
2. 1441 *școale primare* cu 71,602 copii și 2183 învățători.
- 61 *progimnazii* cu 4039 elevi și 219 prof.
4. 7 *licee*.

Din *școalele primare*, 1381 au fost *turcești*, 22 *jidovești*, 12 *armenești*, 8 *franțuzești*, 4 *germane*, 3 *cehoslovace*, 3 *americane*, 2 *românești* și 1 *grecească*.

Din *progimnazii*, 37 au fost *turcești*, 7 *jidovești*, 7 *franțuzești*, 3 *armenești*, 3 *germane* și câte unul *cehoslovac*, *românesc* și *grecesc*.

Licee au fost 3 *americane*, 2 *rusești* și 2 *franțuzești*.

Școale de specialitate au fost următoarele:

1. 22 *școale comerciale* cu 3160 elevi și 134 profesori.
2. 32 *școale de meserii* cu 2230 elevi și 186 profesori.
3. 20 *școale de agricultură* cu 906 elevi și 128 profesori.
4. 36 *școale de gospodărie* cu 2774 eleve și 115 profesoare.
5. 2 *conservatoare de muzică* cu 293 elevi și eleve și 11 prof.
6. 26 *școale preotești* cu 1698 elevi și 71 profesori (din acestea au fost 21 *turcești* cu 983 elevi și 30 profesori).

Toate școalele de specialitate sunt de stat.

În ce privește învățământul superior, el a fost reprezentat prin școalele următoare:

1. *Universitatea din Sofia* cu 2366 studenți și 150 profesori.
2. *Universitatea liberă* cu 1000 studenți și 33 profesori (aceasta școală particulară)
3. *Academia de artă și industrie* cu 219 studenți și 19 profesori.
4. *Academia de muzică* cu 327 studenți și 35 profesori.
5. *Academia de comerț* cu 400 studenți și 30 prof.

Dela Federația Învățătorilor

Se știe că congresul general al corpului didactic primar din Vechiul Regat, Bucovina și Basarabia împreună cu delegații oficiali ai Asociației noastre ardelenesti și reprezentanții Soc. Instituitorilor au proclamat Federația tuturor asociațiilor învățătoresci din România, alegându-se 15 membrii în acest comitet general. Membrii acestui Comitet al Federației sunt: I. T. Cruțescu, V. Pănescu, I. N. Busuioc, D. Căpățineanu, Andrei Pora, Gavril Al-mășanu, Leon Mrejeriu, Nicolae I. Pop, Ștefan Holban, Traian Șuteu, I. Dumitrașcu, I. Țigără, Apostol Culea, Șt. Puchian și Gavril Bochiș.

Acest comitet general a ținut prima sa ședință pentru pregătirea lucrărilor în legătură cu organizarea Federației, la 17, 18 și 19 Octomvrie c. în București, cu care ocazie a alcătuit Statutul de funcționare al Federației și a redactat Dezideratele celor două congrese dela Brașov și Cernăuți, pe cari le-a prezentat în corpore Dlui Ministru al Instrucțiunii publice. În urmă comitetul s'a constituit alegând organele de conducere precum urmează:

Președinte: Traian Șuteu.

V. președinți: I. T. Cruțescu, I. Țigără, Ștefan Holban.

Secretar și cassier: I. N. Busuioc.

Membrii în delegația permanentă: V. Puănescu, Nicolae Pop, I. T. Cruțescu.

Supleanți: Andrei Pora, D. Căpățineanu.

*

Aviz către Președențiile secțiilor județiene. Avizăm și pe aceasta cale pe toți Președinții secțiilor noastre județiene, că în aceste zile s'a expedit pe adresele D-lor o circulară a comitetului nostru central, prin care li-se arată modul ce trebuie urmat pentru încassarea taxelor la Asociația noastră atât pe anii restanți cât și pe anul curent. Facem apel și pe aceasta cale către toți colegii ca la cerere să achite aceste cotizațiuni; căci numai așa, vom putea face și noi față multiplelor cheltueli de administrare și conducere.

*

Inspectarea învățământului religios.

Aflăm din ziare că Ministrul Instrucțiunii, a aprobat creerea eparhiilor noastre bisericesti, de a li se admite ca inspectarea învățământului religios în școlile primare să se poată face prin protopopi de districte. Chestiunea aceasta ni se pare mult mai complicată decât ca ea să fie cerută de unii și rezolvată de alții prin câteva cuvinte în cadrele unui act oficial, ce poartă data și numărul cutare ori cutare.

Se știe că în cele mai multe școli primare dela țară, religiunea se predă de învățători, fie din cauză că în multe comune nu avem preoți, fie că o mare parte din ei ori nu se deranjează, ori sunt

lipsiți de cunoștințele metodice cari se recer, pentruca elevii să poată asimila aceste cunoștințe. Prin urmare inspectorii-protopopi, vor avea să inspecteze în majoritatea cazurilor pe învățătorii Statului, cari de bună voie și mai mult pentru dragostea ce poartă bunului mers al școlii, s'au angajat să îndeplinească această trebuință.

Fără a intra mai adânc în analiza acestei chestiuni, ne întrebăm, care este garanția că protopopii noștri vor putea face inspecțiuni școlare obiective și pedagogice, știut fiind că în acest domeniu, nici dânsii nu sunt mai presus de preoți, și în al doilea rând, ce măsuri vor lua, în cazul când, să presupunem, un învățător, n'ar produce progres în studiul religiei? Va face raport revizorului școlar? În baza cărui drept? Va raporta Episcopului său? Ce sancțiuni poate aplica acesta față cu un slujbaş al Statului? Nu cred On. guvernanți ai bisericilor, că cu felul acestă de inspecții, se va redeschide din nou, procesul de conflicte între conducătorii firești ai satelor noastre?

Armonizarea salariilor funcționarilor publici.

Zilele acestea ziarele au publicat Anteproiectul alcătuit de guvern, în scopul armonizării și regulării salariilor pentru funcționarii publici. După informațiile ce ni s'au trimis dela Comitetul Federației noastre, acest anteproiect, pune pe membrii corpului didactic primar, într'o umiltoare inferioritate față cu alți funcționari cu pregătiri echivalente, și peste tot nu satisface cererile de atâtea ori formulate de congresele noastre învățătoarești. Este prin urmare nevoie de o concentrare a forțelor noastre în vederea unei lupte ce se impune dela sine. Unul din mijloacele de luptă pentru noi va fi și revista „Învățătorul“ de acea ținem să știe toți colegii noștri, că lupta va avea șanse de reușită, întrucât vom avea sprijinul colegilor prin abonarea acestui organ. Apelăm deci încă odată la toți învățătorii Ardealului și-i rugăm să nu uite de această sfântă datorie.

Institut de pedagogie. Dl prof. univ. G. G. Antonescu într'un studiu publicat în „*Revista generală a învățământului*“ militează pe lângă necesitatea înființării unui *Institut Pedagogic român*, care ar înlesni cercetarea în mod științific a tuturor problemelor de educație și învățământ, cari privesc societatea românească.

Institutul de pedagogie, ar fi o completare a muzeului Pedagogic și Bibliotecii pedagogice înființată pe lângă Casa Școalelor. Institutul pedagogic ar avea mai multe secțiuni.

Secția studiului individualității; secția pentru studiile organizației școlare, a metodelor de educație; secția de statistică și informații; secția de relații și propagandă.

Înfăptuirea acestui plan necesită, oameni pregătiți pentru complexul problemelor, timp și mai ales bani.

Di prof. Antonescu are deocamdată câțiva colaboratori harnici și pricepuți, mai rămâne de câștigat bunăvoința la câți mai mulți profesori corespondenți și mai ales fondurilor necesare. Dacă se găsesc bani pentru atâtea lucruri nefolositoare propășirii culturale a neamului nostru, este o datorie morală a autorităților superioare să dea și pentru o astfel de instituție care este o necesitate adânc simțită.

(C. I.)

*

Asociația Bunilor copii din România (A. B. C.) Ca răspuns la propaganda dșoarei Sylvia-Griweson, venită din Anglia, s'a înființat și la noi o societate a copiilor buni, cari iubesc animalele. Președintele acestei asociații este A. S. R. Principele Mihai.

Scopul educativ al acestei societăți este un îndemn, ca în ea să se înscrie cât mai mulți copii.

*

Concurs cu premii pentru copii. Trimisa „Societății pentru protecția școalelor din Anglia, Dșoara Silvia Griweson a pus la dispoziția revistei „Universul Copiilor“ suma de 3000 lei, din care să se dea trei premii copiilor, cari vor scrie cele mai frumoase povestiri din viața animalelor.

Concursul s'a ținut și numărul școlărilor cari au participat a fost destul de mare. Am dori, ca pe viitor, învățătorii din Ardeal să îndemne mai mult pe elevii lor să ia parte la astfel de emulații nobile.

*

Cea mai înaltă bibliotecă din România. Sportul turismului a luat avânt și în țara noastră. Munții Carpați bogăți în priveliști încântătoare, sunt cercetați de echipe de drumeți. În unul din „Hanurile Drumeților“ la înălțime de 2500 metri au înființat o bibliotecă. Este a doua pe vârful munților. Poate că acolo lectura se face cu ușurință. La șes și dealuri, *bibliotecile pedagogice județene*, de pildă, sunt citite cu puțină însuflețire.

*

† **Vasile Bogrea.** — În toamna aceasta știința românească a îndurat o grea pierdere prin moartea prea timpurie a savantului profesor V. Bogrea, dela Universitatea din Cluj. Cu acest prilej dureros d. N. Iorga a scris următoarele rânduri omagiale: S'a stins un om cum poate niciodată nu vom mai avea unul. A doua zi după o operație desperată, Vasile Bogrea a dispărut dintre noi. Nația noastră a pierdut o comoară. El era cel mai învățat dintre Români. Era un neîntrecut vorbitor și un profesor fără pereche. Era un caracter vrednic de vremile antice. Era, în suferința lui de atâția ani de zile, un sfânt. Și cei cari l'au urât și prigonit se vor descoperi mișcați în fața unei asemenea pierderi.

*

† **Ion I. Ciorănescu** S'a stins în floarea vieții. Literatura românească pentru copii pierde un poet delicat, care a îmbogățit-o

cu câteva lucrări de seamă și dela care, de aici înainte, se aștepta opere tot mai perfecte, în genul literar pe care-l îndrăgise. Transmitem pe aceasta cale, distinsului nostru coleg, d. I. Ciorănescu, sincerile noastre păreri de rău, pentru pierderea ce îndură prin moartea vrednicului său fiu.

*

Anchetă în jurul manualelor școlare. Ziarul „Politica” din capitală a deschis o anchetă asupra problemei manualelor școlare. Și-au spus părerea: d-nii G. G. Antonescu, V. Ghidionescu G. Mugur, Ap. Culea și alții. După închiderea anchetei vom rezuma ideile emise, ca și cetitorii noștri să cunoască părerile oamenilor de specialitate despre acest instrument prețios care este cartea de citire. (C. I.)

Cărți.

T. Florian. Lucrul manual, broșura a IV. Modelajul și mușajul. — Credincios programului ce și-a fixat, d. Florian, în broșura de față, se ocupă cu însemnătatea modelejului pentru învățământul educativ. Câtă vreme îndoiturile de hârtie, țesăturile și cartonajul (vezi broșurile 1—3) dau copilului anumită îndemânare, îi cultivă puterea de observație, *modelajul* îl ajută să devie creator. Cu o bucată de lut, sau plastilină în mână, copilul poate să facă după anumite exerciții — tot felul de obiecte din cercul intuițiilor sale. La modelaj intră în funcțiune toată puterea lui de creație. După ce obiectele de lut s’au uscat, ele pot fi vopsite. Prin modelaj noi putem ajuta înțelegerea cunoștințelor la toate obiectele. La desen, sau cartonaj lucrurile se execută în două dimensiuni, la modelaj imităm realitatea.

Mulțimea de ilustrații, expunerea clară, înlesnesc înțelegerea chestiunilor tratate în această broșură, care nu numai explică ci și *îndeamnă* pe învățători la îmbrățișarea lucrului manual.

Di F. Florian, prin scrierea acestei broșuri a pus cu o pietricică mai mult la propășirea învățământului primar pe care *lucrul manual* îl servește atât de bine.

D. Teodosiu: Pedologia ed. II-a București lei 80. — Pedologia este studiul vieții trupești și sufletești a copilului. Este deci știința care interesează foarte de aproape pe învățător. Mai precis, e știința fără de care dascălul este lipsit de cultura lui profesională. Vechii absolvenți ai școalelor normale n’au avut posibilitatea să cunoască decât foarte sumar problemele pe cari le pune *pedologia* care ca știința modernă e nouă. Cartea d. D. Teodosiu este scrisă limpede și cu metodă. Este un manual necesar pentru fiecare dascăl. O recomandăm cu căldură. (I. C.)

I. Simionescu. Oameni aleși, vol. II. Români. Edit. „Cartea Românească” București. Prețul 80 lei.

În primul volum dl S. mionescu ni-a descris viața și faptele

figurilor mai caracteristice pe cari le-a dat umanitatea în diferitele terene de activitate. Volumul al II. este consacrat cercetării vieții marilor noștri înaintași. Nu este lipsit de interes cadrul în care i-a așezat: *Bătrânii, luptătorii, pionerii, ziditorii, luminătorii, biserică, eroul-necunoscut și un uitat.*

Cu fiecare pagină citită îți dai seama că un neam frăște prin oamenii săi mari. Tot rostul nostru de astăzi, toată mândria noastră de popor, care dorim să fim în fruntea celorlalte neamuri se întemeiază pe activitatea ce au putut desvolta cei mai de seamă fii ai nației noastre.

Comparând pe străinii cu ai noștri vom vedea că atât unii cât și ceilalți se caracterizează printr'o desinteresere de tot ce este personal și ținând seamă numai de ceea ce servește interesul general. Acesta este nota esențială a oamenilor mari. O altă calitate este modestia și munca fără reclamă. Să cităm ca exemplificare șirul luminătorilor (Alexandri, Creangă, Eminescu, Vlăhuță și Grigorescu) și ne vom convinge că această afirmație este adevărată!

Di profesor Simionescu în *un erou necunoscut*, descrie viața și activitatea învățătorului M. Lupescu, pe care îl dă ca un exemplu de imitat de către generațiile actuale de învățători, cari îl pot avea ca însuflețitor în epoca aceasta de preocupări streine de apostolat. Cartea aceasta trebuie să fie carte de căpătâiu pentru toți învățătorii

Buletinul No 2, al Seminarului de pedagogie teoretică, condus de Prof. G. G. Antonescu.

Anuarul școlii normale de învățători Gheorghe Lazăr Avrig publicat de D. Bodeleanu director.

De Recitat, culegere de pœzii pentru serbări școlare, de D. T. Faur. Asupra acestora vom publica în numerele viitor câte o dare de seamă.

C. Iencica.

Reviste primite la Redacție :

Cultura Creștină, No 10 Octomvrie 1926. Blaj. Abonamentul 160 Lei pe an.

Revista Teologică. Sibiu No 11, Noemvrie 1926. Abonamentul 180 Lei pe an.

Stuparul Român Deva. No 10—11, Oct. și Noemvrie 1926. Abonamentul 150 Lei.

Educația, București Str. Termopile No 6. No 7 și 8 pe Sept. și Oct. c. Abonamentul 50 Lei.

Revista generală a învățământului, București Calea Plevnei No 9 pe Noemvrie. Abonamentul 120 Lei pe an.

Tinerimea Română, Anul VIII. No. 1. București Palatul Tinerimii române Prelungirea Bulev. Schitu-Mărăcine No 4.

Școala noastră, Anul III. No 19—20 Zalau. Ab. 120 Lei.

Comitetul de redacție :

Redactor :
ANDREI PORA

Secretar :
GAVRIL ALMĂȘIANU

Administrator :
EM. EREMIE

Membrii :
GAVRIL BOCHIȘ
IACOB BOIERIU
ANTON DOMIDE
CONST. IENCICA
VICTOR LAZĂR
TRAIAN ȘUTEU

Cuprinsul :

Gânduri de Crăciun	A. Pora
O datorie	A.
Momente înălțătoare din viața dascălimei române	Redacțiunea
Personalul de control și învățătorii cei tineri	Victor Lazăr
Școala unitară	I. Cociorva
Dascălul Victor Lazăr	A. Pora
Pro memoria	* * *
Litere fondaționale	* * *
Activitatea secțiilor noastre	Emil Drăgan
Necesitatea monografiilor pedagogice	C. Iencica
Cărți, Reviste.	

Abonamentul anual . . . 200 Lei
Un număr . . . . . 12 „

Apare lunar
cu excepția lunilor de vacanță

Redacționale:

Manuscrisele și schimbul sunt a se trimite
la adresa „**Casa Învățătorilor**“ Cluj.

Manuscrisele nepublicabile nu se înapoiază.

Autorii, cari voiesc să li se anunțe apariția publica-
țiilor, sunt rugați a trimite câte un exemplar.

On. abonați sunt rugați a ne comunica adresa exactă
și completă pe verso cuponului dela mandatul po-
stal, împreună cu numărul de expediție de pe adresă

Abonamentul începe dela No. 1 și se
face numai pe un an, plătinindu-se înainte